Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MICHAL BOBEK
prednesené 19. januára 2017 [1]

Vec C-465/15

Hüttenwerke Krupp Mannesmann GmbH
proti
Hauptzollamt Duisburg

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Finanzgericht Düsseldorf (Finančný súd, Düsseldorf, Nemecko)]Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Zdaňovanie energetických výrobkov a elektrinySmernica 2003/96/ESOblasť pôsobnostiPojem ‚elektrina používaná hlavne na účely chemickej redukcie'Zahrnutie elektriny používanej pre turbodúchadlá pri výrobe surového železa vo vysokých peciach"

I. Úvod

1. Spoločnosť Hüttenwerke Krupp Mannesmann GmbH (ďalej v konaní vo veci samej len „žalobkyňa") prevádzkuje vysokú pec na výrobu surového železa. Tento proces výroby zahŕňa chemickú redukciu železnej rudy pri výrobe surového železa, ktorá si vyžaduje vháňanie stlačeného horúceho vzduchu do vysokej pece. Stlačený vzduch sa vháňa pomocou turbodúchadiel.

2. Predmetom sporu v konaní vo veci samej medzi žalobkyňou a Hauptzollamt Duisburg (príslušný daňový orgán, Duisburg, Nemecko, ďalej len „žalovaný") a otázkou, ktorú položil vnútroštátny súd, je, či elektrina používaná na pohon turbodúchadiel je „používaná hlavne na účely chemickej redukcie" v zmysle článku 2 ods. 4 písm. b) smernice 2003/96/ES (ďalej len „smernica") [2]. Pokiaľ áno, nebola by predmetom minimálnej úrovne zdaňovania podľa tejto smernice.

1 Jazyk prednesu: angličtina.

2 Smernica Rady z 27. októbra 2003 o reštrukturalizácii právneho rámca Spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny (Ú. v. EÚ L 283, 2003, s. 51, Mim. vyd. 09/001, s. 405).

II. Právny rámec

A. Právo Únie

1. Smernica 2003/96

3. Odôvodnenia 2 až 7 a 22 smernice stanovujú:

„(2) neexistencia ustanovení spoločenstva, ktoré by ukladali minimálne sadzby zdanenia na elektrinu a energetické výrobky iné, ako sú minerálne oleje, môže negatívne ovplyvniť náležité fungovanie vnútorného trhu;

(3) náležité fungovanie vnútorného trhu a dosiahnutie cieľov ostatných politík spoločenstva si vyžaduje stanovenie minimálnych úrovni zdaňovania na úrovni spoločenstva pre väčšinu energetických výrobkov, vrátane elektriny, zemného plynu a uhlia;

(4) značné rozdiely vo vnútroštátnych úrovniach energetickej dane uplatňovanej členskými štátmi by sa mohli ukázať ako škodlivé pre náležité fungovanie vnútorného trhu;

(5) stanovenie primeraných minimálnych úrovní zdaňovania môže umožniť zníženie rozdielov vo vnútroštátnych úrovniach zdaňovania;

(6) v súlade s článkom 6 zmluvy požiadavky ochrany životného prostredia sa musia integrovať do vymedzenia a vykonávania ostatných politík spoločenstva;

(7) spoločenstvo ako zmluvná strana Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o klimatickej zmene ratifikovalo Kjótsky protokol; zdaňovanie energetických výrobkov, prípadne elektriny, je jedným z nástrojov, ktoré sú k dispozícii na dosahovanie cieľov Kjótskeho protokolu;

…

(22) energetické výrobky by mali v prípade používania ako vykurovacie palivo alebo motorové palivo primárne podliehať právnemu rámcu spoločenstva; v uvedenom rozsahu je v povahe a logike daňovej sústavy vylučovať z oblasti pôsobnosti právneho rámca dvojité používanie a nepalivové používanie energetických výrobkov, rovnako ako mineralogických postupov; k elektrine používanej podobnými spôsobmi by sa malo pristupovať na rovnakom základe.“

4. Článok 1 smernice zaväzuje členské štáty, aby uložili spotrebnú daň z „energetických výrobkov a elektriny“.

5. Článok 2 ods. 1 definujte energetické výrobky prostredníctvom číselných znakov KN, pričom v niektorých prípadoch sa ich stanovené použitie obmedzuje na používania ako vykurovacie palivo alebo ako motorové palivo. Článok 2 ods. 2 stanovuje, že sa smernica uplatňuje tiež na „elektrinu, na ktorú sa vzťahuje číselný znak KN 2716“.

6. Článok 2 ods. 3 vyžaduje, aby členské štáty v určitých prípadoch zdaňovali výrobky, ktoré nespadajú pod definíciu „energetických výrobkov“, pokiaľ sú tieto výrobky určené na používanie, ponúkané na predaj alebo používané ako motorové palivo alebo vykurovacie palivo.

7. Článok 2 ods. 4 písm. b) stanovuje, že smernica sa neuplatňuje na tieto použitia energetických výrobkov a elektriny:

„– energetické výrobky používané na účely iné ako motorové palivá alebo vykurovacie palivá,

– dvojité používanie energetických výrobkov

Energetický výrobok má dvojité používanie, keď sa používa ako vykurovacie palivo a na účely iné, ako motorové palivo alebo vykurovacie palivo. Používanie energetických výrobkov na chemickú redukciu, pri elektrolýze a metalurgických procesoch sa považuje za dvojité používanie,

– elektrina používaná hlavne na účely chemickej redukcie, pri elektrolýze a metalurgických procesoch,

– elektrina, ktorá tvorí viac ako 50 % nákladov výrobku. ‚Náklady výrobku' predstavujú súčet všetkých nákupov tovarov a služieb plus náklady na zamestnancov plus spotreba fixného kapitálu na úrovni podniku v zmysle článku 11. Tieto náklady sa vypočítavajú v priemere na jednu jednotku. ‚Náklady na elektrinu' predstavujú skutočnú nákupnú hodnotu elektriny alebo náklady na výrobu elektriny, ak sa vyrába v podniku,

– mineralogické procesy

‚Mineralogické procesy' sú procesy zatriedené v nomenklatúre NACE, na ktoré sa vzťahujú číselné znaky DI 26 ‚výroba ostatných nekovových nerastov' v nariadení Rady (EHS) č. 3037/90 z 9. októbra 1990 o štatistickom triedení hospodárskych činností v Európskom spoločenstve.

Na tieto energetické výrobky sa však uplatňuje článok 20."

III. Skutkový stav, konanie a prejudiciálna otázka

8. Žalobkyňa prevádzkuje továreň na výrobu ocele. Vo vysokých peciach oceliarne sa vyrába surové železo. Železná ruda sa transformuje na surové železo odstránením kyslíka (chemická redukcia). Táto reakcia prebieha pri vysokých teplotách a zahŕňa použitie horúceho stlačeného vzduchu.

9. Stlačený vzduch používaný na chemickú redukciu vytvárajú a do vysokej pece vháňajú turbodúchadlá.

10. Žalobkyňa požiadala žalovaného o oslobodenie od dane podľa § 9a Stromsteuergesetz [zákon o dani z elektriny platný v Nemecku, ďalej len „StromStG", ktorým sa preberá článok 2 ods. 4 písm. b) tretia zarážka smernice, ktorý stanovuje jednu z výnimiek na uplatnenie smernice], pokiaľ ide o elektrinu používanú na pohon turbodúchadiel.

11. Žalovaný žiadosť zamietol z toho dôvodu, že sa podľa § 9a ods. 1 bodu 4 StromStG môže od dane oslobodiť len elektrina, ktorá sa odoberá na účely postupu chemickej redukcie. Daňové zvýhodnenie by sa mohlo podľa žalovaného priznať len vtedy, ak by sa elektrina použila hlavne na účely chemickej redukcie. V tomto prípade bola ale elektrina v prvom rade použitá na motorový pohon na účely výroby stlačeného vzduchu. Neslúžila na účely chemickej redukcie železnej rudy.

12. Žalobkyňa podala proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na vnútroštátnom súde, ktorý je v konaní žalovaným. Jedným z jej tvrdení bolo, že podľa článku 2 ods. 4 písm. b) tretej zarážky smernice sa táto smernica neuplatňuje na elektrinu používanú hlavne na účely chemickej redukcie. Toto ustanovenie tak podľa žalobkyne umožňuje aj iné použitia, najmä na výrobu a dopravu stlačeného vzduchu, bez ktorých by postupy chemickej redukcie vo vysokej peci neboli možné. Tvrdila, že používanie elektriny, pre ktorú žiada oslobodenie od dane, sa neobmedzuje len na turbodúchadlá. Pojem procesu chemickej redukcie zahrnuje tiež výrobu stlačeného vzduchu, ktorý je základným vstupom.

13. Žalovaný odvolanie zamietol. Žalobkyňa podala proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok na Finanzgericht Düsseldorf (Finančný súd, Düsseldorf, Nemecko), ktorý rozhodol konanie prerušiť a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 2 ods. 4 písm. b) tretia zarážka [smernice Rady 2003/96] o reštrukturalizácii právneho rámca spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny vykladať v súvislosti s postupmi výroby surového železa vo vysokých peciach v tom zmysle, že aj elektrina slúžiaca na pohon turbodúchadiel sa má považovať za elektrinu používanú hlavne na účely chemickej redukcie?“

14. Písomné vyjadrenie predložili Súdnemu dvoru účastníci konania vo veci samej, ako aj Európska komisia. Dotknuté osoby, ktoré sa zapojili do písomnej časti konania, ako aj vláda Spojeného kráľovstva predniesli na pojednávaní 17. novembra 2016 aj ústne pripomienky.

IV. Posúdenie

15. Článok 2 ods. 4 písm. b) smernice vylučuje, aby sa smernica uplatnila na „používanie energetických výrobkov na chemickú redukciu, pri elektrolýze a metalurgických procesoch“, čo znamená, že v týchto prípadoch by elektrina nemala podliehať zdaneniu.

16. Vnútroštátny súd sa svojou otázkou pýta, či pojem „na účely chemickej redukcie“ zahrnuje elektrinu používanú na pohon turbodúchadiel, ktoré stláčajú vzduch, ktorý sa následne používa pri chemickej redukcii železnej rudy na surové železo.

17. Otázka vnútroštátneho súdu sa v podstate týka miery spojitosti. Elektrina sa nepoužíva priamo pri chemickej transformácii železnej rudy v tom zmysle, že by bola použitá na odstránenie kyslíka z rudy.[3] Naopak, elektrina sa používa na vytváranie vstupu – stlačeného vzduchu – pre chemickú redukciu. Tento vstup je pre chemickú redukciu *podstatný a* je vháňaný *priamo a bezprostredne* do vysokej pece. Je však takáto „bezprostrednosť“ a „priamosť“ dostatočná na to, aby bolo možné považovať elektrinu za použitú „na účely chemickej redukcie“?

18. Z nižšie uvedených dôvodov to tak podľa môjho názoru je. V ďalšom texte sa budem zaoberať prirodzeným zmyslom príslušných ustanovení (A), systematickým a teleologickým výkladom (B), relevantnosťou platnej judikatúry týkajúcej sa článku 2 ods. 4 písm. b) druhej zarážky (C) a nakoniec ich uplatnením v prejednávanej veci (D).

A. Prirodzený výklad

19. Článok 2 ods. 4 písm. b) tretia zarážka smernice Súdny dvor doposiaľ nevykladal.

3 To sa celkom líši napríklad od elektrolýzy, pri ktorej sa elektrina používa priamo na oddelenie chemických látok.

20. Pokiaľ by sme vychádzali z prirodzeného znenia slov elektrina „používaná hlavne na chemickú redukciu“, môže tento pojem určite zahrnovať elektrinu používanú na pohon turbodúchadiel. Hoci sa elektrina používa v zmysle „na účely“ otáčania ventilátorov a vytvárania stlačeného vzduchu, nie je to zjavne samoúčelné. Stlačený vzduch sa bezprostredne vháňa do vysokej pece. Predstavuje základný vstup pre chemickú redukciu železnej rudy. V *tomto* zmysle totiž elektrina neslúži na žiadny iný účel než umožnenie chemickej redukcie.

21. Samotná exegéza slov „na účely“ a ich obdoba v iných jazykových verziách [4] podľa môjho názoru presvedčivým spôsobom neodpovedajú na otázku vnútroštátneho súdu.

22. Je možné tvrdiť, že v texte pretrvávajú určité nejasnosti: toto ustanovenie výslovne nerozlišuje medzi elektrinou „priamo“ alebo „nepriamo“ používanou na účely chemickej redukcie. Text tiež neuvádza, že sa „chemickou redukciou“ rozumie skutočná samotná reakcia na rozdiel od širšieho procesu. Je pravda, že nejasné spojenie s chemickou reakciou by bolo nedostatočné. Táto výnimka by sa samozrejme nemala vzťahovať napríklad na elektrinu používanú na prevádzku automatu na nápoje v jedálni zamestnancov zariadenia. Takáto spojitosť je príliš slabá. Naopak, v prípade bezprostrednej a podstatnej povahy výroby a v prípade použitia vstupu – stlačeného vzduchu – v prejednávanej veci je odpoveď menej zrejmá.

23. Prirodzený výklad preto neposkytuje jasnú odpoveď v prípade už uvedeného kľúčového prvku: spojitosť. Systematický a teleologický výklad toho istého ustanovenia je teda nutný.

B. Systematický a teleologický výklad

24. V tejto časti sa sústredím na štyri aspekty, a to: výklad tretej zarážky ako celku (1), posúdenie povahy článku 2 ods. 4 písm. b) ako výnimky zo smernice alebo ako ustanovenia, ktoré vymedzuje jej oblasť pôsobnosti (2), potrebu reštriktívneho výkladu na účely zachovania „potrebného účinku“ (3) a paralelný výklad článku 2 ods. 4 písm. b) druhej a tretej zarážky (4).

1. Tretia zarážka ako celok

25. V úvode je v tejto súvislosti a pri spojení prirodzeného a systematického výkladu užitočné posúdiť tretiu zarážku ako celok. Hoci vnútroštátny súd výslovne vyberá prípad „na účely chemickej redukcie“ ako predmet výkladu, tretia zarážka tiež odkazuje na „elektrolytické“ (ktoré sa týkajú výroby elektrolýzou) a „metalurgické“ procesy. Moje spontánne a prirodzené chápanie týchto troch výnimiek ako celku je také, že odkazujú na tri typy výrobného procesu, tak ako to uviedla žalobkyňa vo svojich písomných vyjadreniach.

26. Na pojednávaní Komisia tvrdila, že rovnako ako „chemickú redukciu“ je potrebné pojem „metalurgické procesy“ chápať reštriktívne. Komisia však tiež uznala, že aj pri takomto výklade by tento proces potenciálne zahrnoval aj napriek tomu niekoľko procesov v kovopriemysle (vrátane chemickej redukcie rudy).

27. Už z týchto dôvodov by som sa chcel vyhnúť príliš reštriktívnemu výkladu pojmu „na účely chemickej redukcie“, ktorý by sa vzťahoval len na veľmi špecifické odstránenie atómov kyslíka prostredníctvom priameho použitia elektriny. Prečo by existovala naliehavá potreba reštriktívneho výkladu jedného výrazu, ak rovnaký proces je zrejme zahrnutý v inom pojme v rámci tej istej výnimky?

4 Napríklad vo francúzštine „pour“, v španielčine „a efectos de“, taliančine „per“, holandčine „voor“, nemčine „für die Zwecke“, češtine „pro účely“.

2. Článok 2 ods. 4 písm. b): výnimka alebo vymedzenie oblasti pôsobnosti?

28. Na základe systematického a teleologického výkladu však žalovaný v konaní vo veci samej a Komisia odkazujú na takýto reštriktívny výklad článku 2 ods. 4 písm. b) tretej zarážky. Ich základný postoj spočíva v tom, že sa pojem „na účely chemickej redukcie“ vzťahuje len na elektrinu používanú v rámci vlastnej reakcie chemickej redukcie. Tento pojem by teda nemal zahrnovať elektrinu použitú v turbodúchadlách, na ktoré by sa z tohto dôvodu mala smernica vzťahovať. Naopak, žalobkyňa sa spolu s vládou Spojeného kráľovstva prikláňajú k širšiemu výkladu tohto pojmu, pričom tvrdia, že elektrina použitá v turbodúchadlách spadá pod článok 2 ods. 4 písm. b) tretiu zarážku a musí byť z oblasti pôsobnosti smernice vyňatá.

29. Žalovaný a Komisia na podporu svojho stanoviska uvádzajú, že samotná skutočnosť, že článok 2 ods. 4 písm. b) stanovuje výnimky zo všeobecného pravidla zdanenia energetických výrobkov a elektriny, znamená, že sa musí vykladať reštriktívne. V tomto zmysle odkazujú na všeobecnú judikatúru, podľa ktorej je potrebné výnimky vykladať reštriktívne [5], a judikatúru, podľa ktorej neexistoval žiadny legislatívny zámer zaviesť všeobecné výnimky zo smernice [6].

30. Hoci sa na prvý pohľad zdá byť tento argument atraktívny, pri bližšom preskúmaní nie je táto judikatúra na účely odpovede na otázku vnútroštátneho súdu veľmi nápomocná.

31. Na úvod by som v tomto zmysle zdôraznil, že článok 2 ods. 4 smernice nestanovuje zoznam výnimiek. Naopak, vymedzuje oblasť pôsobnosti smernice. Vyplýva to podľa môjho názoru zo systematického výkladu smernice, ktorá v článku 2 definuje výrobky a použitia, na ktoré sa smernica uplatňuje. Výnimky a vyňatie z tejto všeobecne definovanej oblasti pôsobnosti sú v smernici stanovené neskôr, a to konkrétne v článkoch 17 až 19. Výklad článku 2 ods. 4 písm. b) podľa ktorého tento článok vymedzuje skôr oblasť pôsobnosti, než aby stanovoval výnimky, podporuje navyše rozsudok Súdneho dvora vo veci Fendt (týkajúci sa smernice 92/81/EHS [7], ktorá je predchodcom smernice 2003/96/ES) [8].

32. Z tohto dôvodu sa nedomnievam, že základným predpokladom by nutne mala byť skutočnosť, že článok 2 ods. 4 písm. b) by sa mal vykladať, pokiaľ možno, čo najreštriktívnejšie. Aj keby sme však vychádzali z tohto predpokladu a z praktických dôvodov by sa definície, ktoré vymedzujú vecnú pôsobnosť smernice prostredníctvom vyňatia, mali považovať za samotné výnimky, kľúčová otázka zostáva rovnaká: reštriktívny výklad určitej výnimky by nemal siahať tak ďaleko, aby ju zbavil akéhokoľvek rozumného výkladu a dôležitosti.

3. Reštriktívny výklad na účely zachovania „potrebného účinku“?

33. Z podobných dôvodov tiež nesúhlasím so súvisiacim tvrdením Komisie, podľa ktorého by výklad výrazu „na účely chemickej redukcie“ chápaný v širšom zmysle než len priame použitie elektriny na odstránenie kyslíka narušil celú smernicu alebo úplne ohrozil jej „potrebný účinok“.

5 Citujem napríklad rozsudok z 5. marca 2015, Statoil Fuel & Retail (C-553/13, EU:C:2015:149, bod 39).

6 Pozri napríklad rozsudky z 21. decembra 2011, Haltergemeinschaft LBL (C-250/10, neuverejnený, EU:C:2011:862, bod 23), a z 1. decembra 2011, Systeme Helmholz (C-79/10, EU:C:2011:797, bod 23).

7 Smernica Rady z 19. októbra 1992 o harmonizácii štruktúr spotrebných daní z minerálnych olejov (Ú. v. ES L 316, 1992, s. 12).

8 Rozsudok z 5. júla 2007, Fendt Italiana (C-145/06 a C-146/06, EU:C:2007:411, bod 37): „že aj keď minerálne oleje používané na iné účely ako motorové palivá alebo vykurovacie palivá patrili do pôsobnosti smernice 92/81, tieto výrobky boli, ako o tom rozhodol Súdny dvor v bodoch 30 a 33 už citovaného rozsudku Komisia/Taliansko, povinne oslobodené od harmonizovanej spotrebnej dane, pričom zákonodarca Spoločenstva mal v úmysle pri prijímaní smernice 2003/96 zmeniť túto úpravu tým, že takéto výrobky vylúčil z pôsobnosti tejto smernice“.

34. Podľa môjho názoru ide v určitom zmysle o prehnané dramatické tvrdenie. Komisia na pojednávaní od tohto tvrdenia do určitej miery upustila. Pripomínam, že podstatou prejednávanej veci je otázka, či elektrina používaná na stláčanie vzduchu na vháňanie do vysokej pece spadá do oblasti pôsobnosti článku 2 ods. 4 písm. b) tretej zarážky smernice. Je nesporné, že táto časť procesu je úzko spojená s chemickou redukciou a je pre ňu nevyhnutná.[9] Je pravda, že samotná Komisia mala vo svojich vyjadreniach občas problém s rozlíšením.[10]

35. Ako už bolo zdôraznené vyššie v bode 32, som si vedomý rizika, že príliš reštriktívny výklad výrazu „na účely chemickej redukcie“ vedie takmer k úplnému zániku pôsobnosti. Takýto výklad by mohol viesť k tomu, že by tento pojem zahrnoval takmer výlučne použitia, ktoré v každom prípade spadajú do rozsahu výnimky pre elektrinu použitú „v metalurgických procesoch“. Opäť teda vzniká otázka: ak by v tomto prípade išlo o skutočný úmysel normotvorcu, prečo by použil v znení článku 2 ods. 4 písm. b) tretej zarážky tri rôzne pojmy?

36. V tejto súvislosti Komisia a žalovaný vo svojich písomných a ústnych vyjadreniach uviedli dva príklady priemyselných procesov zahrnujúcich použitie elektriny hlavne „na účely chemickej redukcie“. Týmito príkladmi boli i) elektrické oblúkové pece a ii) výroba kremíkových dosiek. Nie je podstatou týchto návrhov zapojiť sa do podrobnej diskusie o opodstatnenosti týchto príkladov z teoretického hľadiska. Na pojednávaní však vyšlo najavo, že neexistuje zhoda, pokiaľ ide o to, či tieto priemyselné procesy v skutočnosti zahrnujú použitie elektriny hlavne „na účely chemickej redukcie“, a ak áno, či tiež spadajú pod slovné spojenie „elektrina používaná hlavne v metalurgických procesoch“.

37. V dôsledku toho zastávam názor, že zostáva naďalej otázkou, či by v prípade výkladu článku 2 ods. 4 písm. b) tretej zarážky zo strany Komisie a žalovaného mala výnimka pre elektrinu používanú hlavne „na účely chemickej redukcie“ vôbec nejaký praktický význam.

4. Systematický a „paralelný“ výklad druhej a tretej zarážky

38. Je možné lepšie pochopiť výklad článku 2 ods. 4 písm. b) tretej zarážky na základe spoločného systematického výkladu druhej a tretej zarážky tohto ustanovenia?

39. Komisia a žalovaný takýto systematický výklad obhajujú. Idú dokonca ešte ďalej. Žiadajú o tzv. „paralelný“ výklad týchto dvoch zarážok. Takýto paralelný výklad vedie podľa ich názoru k pomerne reštriktívnemu výkladu tretej zarážky.

40. Ako správne uviedli žalovaný a Komisia, odôvodnenie 22 smernice odkazuje na výnimku dvojitého používania energetických výrobkov, uvedenú v článku 2 ods. 4 písm. b) druhej zarážke, a vyžaduje, aby sa k elektrine „používanej podobnými spôsobmi… pristupova[lo] na rovnakom základe“. Podobné zaobchádzanie s elektrinou a energetickými výrobkami je tiež potrebné na to, aby nedochádzalo k nežiaducim narušeniam hospodárskej súťaže, čo by ohrozilo predovšetkým plnenie cieľov súvisiacich s vnútorným trhom stanovených smernicou.

41. Aj napriek tejto potrebe podobného zaobchádzania, a všeobecnejšie, zjavnej potrebe zabezpečiť súlad výkladu, je zrejmé, že medzi znením a štruktúrou článku 2 ods. 4 písm. b) druhou a treťou zarážkou existujú veľmi veľké rozdiely. Tieto rozdiely je potrebné podrobne vysvetliť, pretože v každom prípade jasne obmedzujú možnosť „paralelného“ výkladu týchto dvoch zarážok.

9 Túto nutnosť výslovne potvrdil samotný vnútroštátny súd.

10 Komisia napríklad vo svojich písomných a ústnych vyjadreniach odkazuje na „úzku spojitosť“, ktorá musí existovať medzi chemickou redukciou a použitím elektriny, ktorá by na prvý pohľad mohla zahrnovať elektrinu použitú v turbodúchadlách. (Komisia následne túto formuláciu vo svojom ústnom vyjadrení spresnila.)

42. Druhá zarážka je v niektorých prípadoch *užšia* než tretia zarážka. Druhá zarážka sa vzťahuje len na dvojité používanie energetických výrobkov. Pojem dvojité používanie ale v tretej zarážke úplne chýba. Navyše sa druhá zarážka použije len vtedy, ak je jedným z možných použití energetického výrobku jeho použitie ako paliva (okrem pohonných látok). Takéto obmedzenie v tretej zarážke opäť chýba.

43. V ostatných prípadoch je druhá zarážka *širšia*, pretože uvádza chemickú redukciu, elektrolýzu a metalurgiu len ako príklady dvojitého používania, zatiaľ čo tretia zarážka ich uvádza v rámci taxatívneho zoznamu. Navyše druhú zarážku možno uplatniť aj v prípade, keď sa chemická redukcia, elektrolýza a metalurgia použijú len okrajovo. Tretia zarážka vyžaduje, aby išlo o hlavné použitie.

44. Ide o významné a explicitné textové rozdiely, ktoré normotvorca použil na účely vymedzenia rozsahu týchto dvoch zarážok. Sú v určitom zmysle nevyhnutné. Z fyzikálneho hľadiska sa elektrina od ostatných energetických výrobkov výrazne líši. Jedným z takýchto hlavných rozdielov je, že iné energetické výrobky môžu prechádzať chemickou transformáciou, ktorá im umožní zohrávať úlohu v priemyselných procesoch, čo je v prípade elektriny nemožné.[11] Táto možnosť je v skutočnosti základom pre formuláciu výnimky „dvojitého používania“ v článku 2 ods. 4 písm. b) druhej zarážke.

45. Stručne povedané, zastávam názor, že existujú významné textové a praktické obmedzenia „paralelného“ výkladu článku 2 ods. 4 písm. b) druhej a tretej zarážky.

46. Zdôrazňujem tento záver, pretože najmä Komisia považovala tento paralelný výklad za kľúčový pre svoju argumentáciu a vyvodzovala z neho vo svojich písomnostiach hlavné závery. Komisia tvrdí, že: i) tretiu zarážku je možné vykladať tak, že môže vyžadovať dvojité používanie; a ii) že tretiu zarážku je možné uplatniť len v prípade, že sa elektrina používa ako palivo (a nie v prípade jej použitia ako pohonnej látky). To podľa môjho názoru predstavuje v určitom zmysle sporné použitie systematického a teleologického výkladu, ktorý má v podstate prepísať znenie smernice. Takýto prístup by mal byť v záujme právnej istoty jednoznačne zamietnutý.

47. Bez ohľadu na tieto jasné obmedzenia „paralelného“ výkladu článku 2 ods. 4 písm. b) druhej a tretej zarážky a na moje námietky k značne pružnému prístupu Európskej komisie k právnemu výkladu súhlasím s tým, že na základe existujúcej judikatúry je možné získať určité poznatky v súvislosti s druhou zarážkou. Uvedenou judikatúrou sa budem zaoberať v nasledujúcej časti.

C. Judikatúra týkajúca sa druhej zarážky článku 2 ods. 4 písm. b)

48. Hlavnou a relevantnou judikatúrou je vec X[12]. Uvedená vec sa týkala uplatnenia výnimky dvojitého používania podľa článku 2 ods. 4 písm. b) druhej zarážky. Žalobkyňa v danej veci vyrábala cukor. Pri tomto procese používala palivo. Používala tiež CO_2 vznikajúci pri spaľovaní na dva účely. Po prvé pri výrobe samotného cukru (CO_2 je základný vstup). Po druhé CO_2 vyvážala na účely použitia pri výrobe hnojív. Vnútroštátny súd sa pýtal, či sa takéto použitia považujú za dvojité používania a mohla by sa na nich uplatňovať výnimka dvojitého používania. Súdny dvor rozhodol, že použitie CO_2 ako vstupu pri výrobe cukru predstavuje dvojité použitie, ale jeho vývoz nie.

49. Vo svojom odôvodnení, ktoré je vhodné podrobne citovať, Súdny dvor uviedol, že:[13]

„… o dvojité používanie energetického výrobku, ktorý je predmetom spaľovania v rámci výrobného postupu… sa tento *postup nemôže dokončiť* bez toho, aby sa použila látka, v prípade ktorej je nesporné, že *môže vzniknúť len spaľovaním* uvedeného energetického výrobku.

11 Vraciam sa k tomuto bodu nižšie v súvislosti s rozsudkom X.

12 Rozsudok z 2. októbra 2014, X (C-426/12, EU:C:2014:2247).

13 Rozsudok z 2. októbra 2014, X (C-426/12, EU:C:2014:2247, body 24 až 26).

Keďže sa teda predmetný energetický výrobok používa ako zdroj energie v tomto výrobnom postupe s cieľom získať plyn výlučne vznikajúci spaľovaním uvedeného energetického výrobku, možno sa domnievať, že táto funkcia zdroja energie je predmetom dvoch súbežných používaní.

Na druhej strane, ak za takých okolností, o aké ide vo veci samej, plyn vzniknutý spaľovaním nie je výrobkom požadovaným na účely dokončenia výrobného postupu, ale zostatkom v rámci tohto postupu, ktorý sa len zhodnotí, nejde o dvojité používanie samotného energetického výrobku. Samotná skutočnosť, že vznikajúci plyn predstavuje surovinu v *odlišnom výrobnom postupe*, o aký ide v prípade výroby poľnohospodárskeho hnojiva, nemôže postačovať na záver, že ide o dvojité používanie energetického výrobku, ktorý bol predmetom spaľovania.“ (Kurzívou zvýraznil generálny advokát.)

50. Z odôvodnenia Súdneho dvora vyplývajú tri závery. Po prvé, Súdny dvor zdôrazňuje zásadnú povahu vstupu („nemôže dokončiť bez“). Po druhé, je potrebné, aby bol vstup získaný spaľovaním paliva („len spaľovaním“). Po tretie, v prípade, že vstup bol presmerovaný do „odlišného výrobného postupu“, nie je možné výnimku dvojitého používania uplatniť.

51. Vec YARA je ďalším, neskorším rozsudkom týkajúcim sa článku 2 ods. 4 písm. b) druhej zarážky smernice. [14]

52. Uvedená vec sa týkala výroby amoniaku. Ako súčasť procesu vznikali „chudobné“ plyny. Tie sa následne zmiešali so zemným plynom a horeli, pričom teplo sa používalo na niekoľko funkcií: kúrenie a sušenie výparov; chemický rozklad; odvádzanie odpadových plynov. Podstatou otázky položenej Súdnemu dvoru bolo, či by sa na zemný plyn mohla uplatňovať výnimka dvojitého používania.

53. Súdny dvor odpovedal záporne, pričom zopakoval základné zásady formulované vo veci X. Dospel k záveru, že nešlo o dvojité používanie zemného plynu, a to z dvoch dôvodov. Po prvé, výrobný proces by sa mohol obísť bez zemného plynu. Navyše, hoci by to tak nebolo, nedošlo k transformácii zemného plynu na paru. [15]

54. Rozsudky X a YARA sú zaujímavé v dvoch smeroch. Po prvé, podmienky priamosti stanovené Súdnym dvorom vo veci X a potvrdené vo veci YARA sú podľa môjho názoru užitočné aj ako základ pre určenie, kedy je elektrina použitá „na účely chemickej redukcie“. Po druhé, tieto rozsudky slúžia tiež na to, aby sa znovu zdôraznili limity podobnosti medzi druhou a treťou zarážkou článku 2 ods. 4 písm. b).

55. Pokiaľ ide o neskôr uvedený bod, z rozsudkov YARA a X implicitne vyplýva, že sa na energetický výrobok môže uplatňovať výnimka „dvojitého používania“ len vtedy, ak bol *fyzicky transformovaný a prispel v tomto zmenenom stave* k výrobnému procesu. Ako už bolo zdôraznené vyššie, takáto transformácia je v prípade elektriny jednoducho irelevantná. Túto podmienku teda nemožno preniesť na tretiu zarážku.

D. Kritériá a ich použitie v prejednávanej veci

56. Ak sa vrátime k predchádzajúcemu bodu a tým aj k hlavnému bodu v prejednávanej veci: ako je to s kritériom spojitosti? Zastávam názor, že existujú dve podmienky, ktoré už boli formulované vo veciach X a YARA a sú pre prejednávanú vec relevantné: *nevyhnutnosť a bezprostrednosť využitia*.

14 Pozri uznesenie zo 17. decembra 2015, YARA Brunsbüttel (C-529/14, neuverejnené, EU:C:2015:836).

15 Uznesenie konkrétne uvádza, že para nie je látka, ktorá vzniká len pri použití zemného plynu. Pozri uznesenie zo 17. decembra 2015, YARA Brunsbüttel (C-529/14, neuverejnené, EU:C:2015:836, bod 28).

57. Aby bolo možné spaľovanie energetického výrobku považovať za „dvojité používanie“, *musí vytvárať základný vstup* pre výrobný proces. Z dôvodov uvedených vyššie nemôže byť elektrina „transformovaná“ na vstup, ale musí byť použitá na jeho vytvorenie.

58. Pokiaľ ide o *bezprostrednosť* použitia, z veci X jasne vyplýva, že výnimku dvojitého používania nie je možné uplatniť, pokiaľ sa vytvorený vstup exportuje mimo výrobného procesu. Hoci to nie je vo veci YARA výslovne takto uvedené, je možné z tejto veci vyvodiť, že odstraňovanie odpadu nie je dostatočnou súčasťou procesu na to, aby bolo možné uplatniť výnimku dvojitého používania.

59. Pri uplatnení týchto kritérií v prejednávanej veci sa zdá, že používaná elektrina predstavuje *základný* vstup pre chemickú redukciu. Je jej nevyhnutnou súčasťou. Vnútroštátny súd v skutočnosti tento záver vo svojom návrhu výslovne potvrdzuje. Je pravda, že sa samotná elektrina netransformuje na základný vstup rovnakým spôsobom ako napríklad vo veci X. Ako však už bolo uvedené vyššie, toto je jednoducho výsledkom vlastnej rozdielnej fyzikálnej podstaty elektriny a iných energetických výrobkov. Aj napriek tomu zostáva tento vstup podstatným a nevyhnutným, čím tvorí neoddeliteľnú súčasť tohto procesu. Stručne povedané, bez neho by chemická redukcia nemohla prebehnúť.

60. Zastávam tiež názor, že v prejednávanej veci ide o *priame a bezprostredné* použitie. Stlačený vzduch vzniká a používa sa na mieste ako súčasť nepretržitého procesu chemickej redukcie. Na rozdiel od veci X nie je napríklad ani úplne, ani sčasti vyvezený a slúži na jediný účel, ktorým je umožniť chemickú redukciu.

61. Skôr než predložím svoj návrh, považujem za nutné explicitne sa vyjadriť tiež k niektorým „čo ak“ argumentom predloženým Komisiou a žalovaným. Títo účastníci konania tvrdili, že ak by sa elektrina používaná v turbodúchadlách vyňala z oblasti pôsobnosti smernice, umožnilo by to vznik ľubovoľných spôsobov vyňatia. Niekoľkokrát sa spomínal príklad elektriny používanej na prevádzku dopravného pásu na prepravu ďalších surovín do vysokej pece.

62. Zastávam názor, že kritériá použité v bodoch 59 a 60 sú podložené, pretože sú v súlade so znením smernice, jej systematickým a teleologickým výkladom a tiež so skoršími rozsudkami X a YARA.

63. Ako potvrdila Komisia, uplatnenie článku 2 ods. 4 písm. b) vyžaduje posúdenie z prípadu na prípad. Preto by som bol opatrný pri všeobecnom rozširovaní alebo použití vyššie uvedených záverov na iné prípady. Som skeptický, hoci zostávam v hypotetickej rovine, pretože to nie je predmetom prejednávanej veci, v súvislosti s tvrdením, že by sa na elektrinu používanú na prevádzku dopravných pásov mohla vzťahovať výnimka. Dopravné pásy „nevytvárajú“ žiadny vstup; premiestňujú len veci z jedného miesta na druhé. Nepredstavujú ani zásadnú, a teda ani nevyhnutnú súčasť procesu chemickej redukcie. Platí to zrejme aj pre iné spôsoby alebo prostriedky dopravy. Ani v tomto prípade nejde o rovnakú bezprostrednosť ako v prípade stlačeného vzduchu priamo vháňaného do vysokej pece ako súčasť procesu chemickej redukcie.

64. Na základe týchto dôvodov zastávam názor, že na otázku vnútroštátneho súdu je potrebné odpovedať takto:

Článok 2 ods. 4 písm. b) tretia zarážka smernice Rady 2003/96/ES o reštrukturalizácii právneho rámca Spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny, sa má vykladať v súvislosti s postupom výroby surového železa vo vysokých peciach v tom zmysle, že elektrina použitá na pohon turbodúchadiel sa považuje za elektrinu používanú hlavne na účely chemickej redukcie.

V. Návrh

65. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhujem Súdnemu dvoru, aby na otázku položenú Finanzgericht Düsseldorf (Finančný súd, Düsseldorf, Nemecko) odpovedal takto:

Článok 2 ods. 4 písm. b) tretia zarážka smernice Rady 2003/96/ES o reštrukturalizácii právneho rámca Spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny, sa má vykladať v súvislosti s postupom výroby surového železa vo vysokých peciach v tom zmysle, že elektrina použitá na pohon turbodúchadiel sa považuje za elektrinu používanú hlavne na účely chemickej redukcie.